

بررسی اثر کاربست فنون حسابداری مدیریت بر پایداری شرکت با نقش تعدیل‌کنندگی فرهنگ سازمانی بر اساس مدل لیدوف

مریم عزیزپناه^۱

علی صیادی سومار^۲ ✉

محمد اوشنی^۳

تاریخ دریافت: ۱۴۰۰/۱۱/۱۹ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۱/۰۶/۰۲

چکیده

هدف پژوهش حاضر بررسی اثر کاربست فنون حسابداری مدیریت بر پایداری شرکت با نقش تعدیل‌کنندگی فرهنگ سازمانی می‌باشد. به این منظور، برای اندازه‌گیری فرهنگ سازمانی از مدل دنیسون (۲۰۰۰) و برای فنون حسابداری مدیریت از مدل لیدوف (۲۰۱۹) استفاده می‌شود. ابزار مورد استفاده در این پژوهش یک پرسشنامه استاندارد است که در اختیار بخش مالی شرکت‌های تولیدی پذیرفته شده در بازار بورس و فرابورس اوراق بهادار تهران در سال ۱۴۰۰ قرار گرفت، که پس از پیگیری‌های مکرر تعداد ۹۱ پرسشنامه تکمیل و در اختیار گروه پژوهش قرار گرفت. تجزیه و تحلیل داده‌ها و فرضیه‌های پژوهش با استفاده از نرم افزارهای Pls Smart و Spss صورت گرفته است. نتایج نشان می‌دهد که فرهنگ سازمانی تاثیر فنون حسابداری مدیریت (دگرگونی و مدیریت هزینه، راهبرد مالی، ارزیابی سرمایه‌گذاری، مدیریت و کنترل، تصمیم‌گیری، قیمت‌گذاری و برآوردها و خزانه‌داری و مدیریت نقدینگی) بر پایداری شرکت را به میزان ۱۶ درصد تقویت می‌کند.

واژه‌های کلیدی: فرهنگ سازمانی، فنون حسابداری مدیریت، پایداری شرکت.

^۱ دانشجوی کارشناسی ارشد، گروه حسابداری، دانشکده مدیریت و حسابداری مؤسسه آموزش عالی باختر، ایلام، ایران. maryazizpanah3394@gmail.com

^۲ استادیار گروه حسابداری، دانشکده مدیریت و حسابداری مؤسسه آموزش عالی باختر، ایلام، ایران (نویسنده مسئول): Ali69.ilam.ac@gmail.com

^۳ استادیار گروه اقتصاد، دانشکده مدیریت و حسابداری مؤسسه آموزش عالی باختر، ایلام، ایران. Oshani.ff@gmail.com

۱- مقدمه

فرهنگ سازمانی باورها و انتظاراتی است که موجب ایجاد هنجارها می‌گردد و بر انتخاب ابزارهایی که در اداره و سازمان بکار می‌روند، تاثیر می‌گذارد. تمامی ابزارهای مورد استفاده در بخش‌های مختلف یک سازمان برای کنترل، ارتقاء و ایجاد نوآوری به نوعی تحت تاثیر فرهنگ سازمانی حاکم بر سازمان قرار دارند (حاجیها و خراطزاده، ۱۳۹۳). امروزه پیشرفت روز افزون استفاده از فناوری اطلاعات، مدیران سازمان را به استفاده بیشتر از این فناوری ترغیب نموده تا ضمن تسهیل امور سازمان، کارایی سازمان خود را افزایش دهند. فرهنگ سازمانی نیز که به عنوان مقاصد مشترک افراد در سازمان شناخته می‌شود در پیشبرد اهداف سازمانی مورد توجه خاص مدیران است. سازمان‌هایی که فرهنگ مناسب را برای نوآوری فراهم می‌کنند از مزایای رقابتی آن بهره خواهند برد. در مدل خلاقیت و نوآوری ابراز داشت که بین محیط سازمانی و انگیزش درونی سازمان، خلاقیت و نوآوری ارتباطات معناداری وجود دارد. همچنین محیط سازمانی می‌تواند تاثیر قابل توجهی بر سطح انگیزش درونی افراد داشته باشد، که نقش کلیدی در هدایت خلاقیت دارد. سه مولفه محیط سازمانی که برای نوآوری لازم هستند عبارتند از فرهنگ سازمانی، منابع و رویه‌های مدیریتی. بر اساس این مدل فرهنگ سازمانی تاثیراتی را برای انگیزش درونی افراد داشته که بر خلاقیت سازمانی اثرگذار بوده و نوآوری را در پی دارد (امابیل، ۱۹۹۶). فرهنگ سازمانی بر نوآوری تاثیرگذار است، بنابراین فرهنگ سازمانی می‌تواند بر بکارگیری فنون نوین حسابداری مدیریت تاثیرگذار باشد. رویه‌های حسابداری مدیریت نوآورانه می‌توانند شرکت‌های کوچک و متوسط تولیدی را از خطر نابودی در مقابل شرایط نامطمئن اقتصادی ایمن کند. بکارگیری رویه‌های حسابداری مدیریت منجر به بالارفتن کارایی عملیاتی شرکت‌ها می‌شود و همچنین دستیابی به پایداری اقتصادی آنها را در بلندمدت ارتقا دهد (نیسیریج و شکیری، ۲۰۱۸). انجمن خیره حسابداران مدیریت انگلستان (۲۰۱۴) استدلال می‌کند که رویه‌های حسابداری مدیریت با ارائه اطلاعات مربوط، به بهبود تصمیم‌گیری‌های داخلی شرکت کمک می‌کند و عملکرد،

کارایی و انتخاب استراتژی مناسب را تحت شعاع قرار می‌دهد. رویه‌های حسابداری مدیریت نگاه داخلی را به آینده امکان پذیر می‌سازد و پاسخ‌های ساختاری را برای حل مشکلات بدون ساختار ایجاد می‌کند، و شرکت‌ها را قادر می‌سازد تا اطلاعاتی را جمع‌آوری کنند که به استفاده کنندگان این اطمینان را بدهد که تصمیم‌های استراتژیک به‌درستی اتخاذ و گزارش شده‌اند (دروری، ۲۰۱۸). بنابراین رویه‌های حسابداری مدیریت برای ادغام در راهبردهای شرکت‌های تولیدی مناسب هستند تا تصمیم‌گیری موثر در راستای پایداری را تسهیل کنند. در طول تجزیه و تحلیل‌ها هفت رویه حسابداری مدیریت نوآورانه (هزینه‌یابی بر مبنای فعالیت، هزینه‌یابی چرخه محصول، مدیریت کیفیت جامع، هزینه‌یابی زیست‌محیطی، هزینه‌یابی هدف، هزینه‌یابی و تحلیل ارزش و کایزن) شناسایی شدند. همچنین ابراز داشتند که شرکت‌های تولیدی این رویه‌های حسابداری مدیریت نوآورانه را در استراتژی خود ادغام کنند تا بر سیاست‌های مدیریتی شرکت تاثیر بگذارند و کارایی عملیاتی را برای دستیابی به پایداری ارتقا دهند (انجمن خبره حسابداران مدیریت انگلستان؛ ۲۰۱۴). در دنیای تجارت کنونی، شرایط رقابتی و پیچیده کسب و کار، تنوع محصول، ساختار پیچیده هزینه و همچنین مشتریان آگاه، موجب شده سازمان‌ها راهبرد های خود را به منظور هماهنگی با بازار، مورد بازبینی قرار دهند. در چنین شرایطی، محیط تجاری حاکم بر سازمان‌ها ایستا نبوده و همواره در حال تغییر است، و در پی آن حسابداری مدیریت نیز جهت حفظ کارایی و اثربخشی خود و در راستای ایفای مسئولیت خویش، باید به طور پیوسته در حال تغییر باشد تا بتواند اطلاعات کمی و کیفی مفیدی را جهت تصمیم‌گیری در سطوح راهبردی، فنی و عملیاتی تامین کند؛ لذا در عصر حاضر، استفاده از فنون نوین حسابداری مدیریت تنها یک توصیه نبوده و به عنوان یک ابزار مدیریت، یک نیاز اساسی و یک ضرورت حیاتی به شمار می‌رود. همچنین سازمان‌ها به طیف وسیعی از ذینفعان در خصوص پیامدهای اقتصادی، اجتماعی و ... خود پاسخگو هستند و لذا باید ابعاد مختلف پایداری را در راهبردهای خود لحاظ کنند. لذا در این پژوهش به دنبال بررسی تاثیر بکارگیری فنون

چهار لایه تقسیم‌بندی نمود. ۱- لایه صفر: حسابداری مدیریت وجود ندارد. ۲- عرضه کننده کننده اطلاعات: واحد حسابداری مدیریت در حال شکل‌گیری و گزارشگری بر مبنای اطلاعات گذشته است. ۳- شریک تجاری (رایزن): حسابداران مدیریت در نقش متخصص و مشاور مدیریت عمل می‌کنند. ۴- نقش رهبری: حسابداران مدیریت؛ در نقش رهبران مالی و استراتژیک در شرکت فعالیت می‌کند.

که از میان ابعاد، مولفه‌ها و ابعاد کلیدی مدل لیدف ۶ مولفه مرتبط با فنون حسابداری مدیریت که در مدل پژوهش با پایداری شرکت مرتبط‌اند. در لایه عرضه کننده اطلاعات ۲ مولفه مدیریت خزانه و وجه نقد؛ دگرگونی و مدیریت بها؛ در لایه رایزن ۲ مولفه کنترل مدیریتی و بودجه‌ای؛ تصمیمات قیمت، تخفیفات و تخمین‌ها محصولات، و برای لایه رهبری ۲ مولفه راهبرد مالی و ارزیابی سرمایه‌گذاری در نظر گرفته شده است.

۲-۲- پیشینه پژوهش

نارتی و همکاران (۲۰۲۱) در پژوهشی به بررسی رویه‌های حسابداری مدیریت نوآورانه بر پایداری شرکت‌های کوچک و متوسط تولیدی پرداختند، آنان دریافتند که می‌توان رویه‌های حسابداری مدیریت نوآورانه را به عنوان یک ابزار استراتژیک ردیابی و کنترل کرد که این امر اطلاعات دقیقی را برای پیشبرد اهداف شرکت‌های کوچک و متوسط تولیدی فراهم می‌آورد که موجب پایداری عملکردی آنان می‌گردد.

لاپسلی و رکرس (۲۰۱۷) در بررسی ارتباط حسابداری مدیریت استراتژیک با فرهنگ سازمانی دریافتند که حسابداری مدیریت ارتباط مثبتی با اجرای شیوه‌های حسابداری مدیریت استراتژیک داد و بین سیستم‌های اطلاعات کیفی و اجرای شیوه‌های حسابداری مدیریت استراتژیک رابطه وجود دارد و سیستم‌های اطلاعات کیفی تاثیر شبکه حسابداری مدیریت بر اجرای شیوه‌های حسابداری مدیریت استراتژیک را تعدیل‌گری می‌کند، نتایج همچنین نشان داد که رابطه مثبتی بین فرهنگ نوآوری محور و اجرای شیوه‌های حسابداری مدیریت

حسابداری مدیریت بر پایداری شرکت‌های تولیدی در ایران هستیم. همچنین درصدد بررسی نقش فرهنگ سازمانی حاکم بر شرکت‌ها به عنوان متغیر تعدیل‌گر در مدل پژوهش هستیم.

۲- مبانی نظری و پیشینه پژوهش

۲-۱- مدل بلوغ حسابداری مدیریت لیدوف

در طی سال‌های ۲۰۱۴ تا ۲۰۱۹، لیدوف مدلی برای بلوغ حسابداری مدیریت در کشور روسیه ارائه کرد. هدف او برآورده نمودن نیازهای اساسی و اطلاعاتی برای ذینفعان کلیدی و حمایت از تصمیمات مختلف درمفاهیم، ابعاد و مولفه‌های ۱۴ گانه حسابداری مدیریت (دگرگونی و مدیریت هزینه، راهبردهای مالی، ارزیابی سرمایه‌گذاری و ...) مدیران ارشد سازمان‌ها بود. مدیران می‌بایست بررسی می‌نمودند که تا چه حد اصول جهانی حسابداری مدیریت (GMAP) در رویه‌های حسابداری مدیریت (MAPs) در یک سازمان جاری گردیده است. اصول جهانی حسابداری مدیریت عبارتند از:

نفوذ/اطلاع رسانی: که رعایت آن باعث بینشی در سازمان می‌شود که نافذ بوده و ارائه تصمیمات بهتر درباره راهبرد و اجرای آن در تمام سطوح سازمان می‌گردد.

رابطه‌پذیری: اطلاعات رابطه‌پذیر به سازمان کمک می‌کند تا اطلاعات مورد نیاز برای ایجاد راهبرد و تاکتیک‌های اجرای آنها طرح‌ریزی شده و منبع‌یابی شوند. **ارزش:** که باعث می‌گردد تا تاثیر بر ارزش تحلیل و سناریوهای متفاوت شبیه‌سازی شود. در نتیجه روابط علت و معلولی بین داده‌ها و خروجی‌ها به اثبات می‌رسد.

مباشرت: که باعث می‌گردد روابط و منابع به شکل فعالانه‌ای مدیریت شود تا از دارایی‌های مالی و غیر مالی، شهرت و ارزش سازمان حفاظت شود.

لیدوف (۲۰۱۹) در طراحی مدل بلوغ حسابداری مدیریت، اساس انتخاب بُعد، را اصول جهانی حسابداری مدیریت (GMAP) قرار داد، سپس هر بُعد را با معیارها و رویه‌های حسابداری مدیریت (MAPs) تطبیق داد، و با توضیحات کیفی هر سطح بلوغ را مشخص نمود، خلاصه اطلاعات در جدول (۱) ارائه شده است. او سطح بلوغ را در

مدیران می‌باشند و مدیران را در راه اتخاذ تصمیمات سازنده برای سازمان یاری می‌کنند. یکی از راه‌های به روزرسانی این سیستم‌ها استفاده از ابزارهای نوین حسابداری مدیریت است که از فرهنگ سازمانی تاثیر پذیری دارد.

۲-۳- ارتباط تئوریک بین متغیرها

مورگان و همکاران (۲۰۱۰) در نظریه محدودیت‌های خود در حسابداری مدیریت اعتقاد دارد، فرهنگ سازمانی که توسط مدیریت آن اعمال می‌شود، می‌تواند بر ارزش افزوده یا کاهش آن تاثیر بگذارد. در حقیقت فرهنگ سازمانی با روش‌های حسابداری مدیریت رابطه‌ای دو سویه است، که از یک طرف باعث تمرکز، سهولت در برنامه‌ریزی و کنترل می‌شود و از طرف دیگر تثبیت و تقویت داده‌های مالی و عملیاتی را در پی دارد که با هدف ارزیابی و گزارش‌دهی انجام می‌گیرد. که در نهایت می‌توان گفت که اختلافات فرهنگی موجود در شرکت‌ها عامل تاثیرگذار بر پایداری عملکرد تجاری آن سازمان است حاجیها و خراط زاده (۱۳۹۳).

همچنین پایداری شرکت برای سنجش میزان کارایی استفاده از منابع کارگزارانی ضروری است. که مهمترین مبحث در این زمینه، تکنیک‌های حسابداری مدیریت است که می‌تواند با سنجش پایداری و تأمین اطلاعات داخلی مفید به مدیران کمک کند تا به بهترین ارزیابی‌ها از عملکرد شرکت دست یابند. و همچنین فرهنگ سازمانی موجود در شرکت عاملی است که می‌تواند در عملکرد مالی تاثیر بگذارد (زمردیان، ۱۳۹۳). با توجه مبانی نظری مطرح شده؛ فرضیه‌های پژوهش به شرح زیر تدوین می‌گردند.

۲-۳- فرضیه‌های پژوهش

فرضیه اول: فنون حسابداری مدیریت بر پایداری شرکت تاثیر دارد

فرضیه دوم: فرهنگ سازمانی بر پایداری شرکت تاثیر دارد.

استراتژیک وجود دارد و رابطه مثبتی بین فرهنگ نتیجه‌گرا و اجرای شیوه‌های حسابداری مدیریت استراتژیک وجود دارد.

گیچاگا و آدودا (۲۰۱۳) در پژوهشی تأثیر رفتارهای حسابداری مدیریت بر عملکرد مالی شرکت‌های تولیدی در کنیا را در دوره مالی ۲۰۱۱-۲۰۰۶ با روش توصیفی بررسی کردند. یافته‌های آنان نشان داد که اطلاعات مربوط به شیوه‌های تصمیم‌گیری، رایج‌ترین روش حسابداری مدیریت در کنیا است و به دنبال آن تجزیه و تحلیل استراتژیک، بودجه‌بندی، ارزیابی عملکرد، هزینه، اندازه و اهرم مالی در درجه بعدی استفاده قرار دارد.

ملک حسینی و همکاران (۱۴۰۰) در پژوهشی به بررسی تاثیر فرهنگ سازمانی از طریق حسابداری مدیریت نوین بر عملکرد مالی در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران پرداختند، آنان دریافتند که با برگزاری کارگاه‌های آموزشی برای سهامداران عمده، نهادی و اعضای هیئت مدیره می‌توان نقش فرهنگ سازمانی بر عملکرد مالی شرکت‌ها را تبیین کرد تا به واسطه این امر، سهامداران، اعضای هیئت مدیره را انتخاب کنند که گرایش به نوآوری داشته باشند و اعضای هیئت مدیره نیز مدیرانی را انتخاب کنند که گرایش به نوآوری، یکی از ویژگی‌های بارز آنها باشد.

میرباقری رودباری و همکاران (۱۴۰۰) در پژوهشی به وضعیت مدیریت استراتژیک در ایران: رویکرد تکنیکی - مدیریتی پرداختند، آنان دریافتند که صنعت بر میزان رویه‌های حسابداری مدیریت استراتژیک موثر است. توجه به ویژگی‌های صنعت هم از نقطه نظر تجربی و هم نظری، می‌تواند دیدگاه بهتری برای استفاده از رویه‌های حسابداری مدیریت در اختیار مدیران شرکت‌ها قرار دهد.

حاجیها و خراط‌زاده (۱۳۹۳) در پژوهشی به بررسی رابطه فرهنگ سازمانی و کاربرد نوآوری‌های حسابداری مدیریت در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران پرداختند، آنان دریافتند که فرهنگ سازمانی بر انتخاب ابزارهایی که در اداره سازمان‌ها بکار می‌رود تاثیرگذار است. یکی از این ابزارها حسابداری مدیریت است. سیستم‌های نوین حسابداری مدیریت قادر به ارائه اطلاعاتی دقیق‌تر، به‌روزتر و موثرتر برای تصمیم‌گیری

فرضیه سوم: فرهنگ سازمانی تاثیر فنون حسابداری مدیریت بر پایداری شرکت را تعدیل می‌کند.

جدول ۱- ترکیب MAPs و GMAPs

معیارها رویه‌های حسابداری	اصول حسابداری مدیریت جهانی			
	GMAPs			
MAPs	مباشرت	ارزش	رابط پذیري	نفوذ
دگرگونی و مدیریت بهاء‌گزارشگری برون سازمانی، راهبرد مالی، کنترل داخلی، ارزیابی سرمایه‌گذاری، کنترل مدیریتی و بودجه‌ای، تصمیمات قیمت، تخفیفات و محصولات، مدیریت پروژه، تبعیت و رعایت مقرراتی، مدیریت منابع، مدیریت ریسک، مدیریت راهبردی مالیات، مدیریت خزانه و نقدینگی، حسابرسی داخلی	<p>نفوذ: اطلاع‌رسانی بینشی را فراهم می‌کند که نافذ است. حسابداری مدیریت با مباحثه‌ها شروع می‌شود و پایان می‌یابد. اصول طراحی شده اند تا به سازمان‌ها کمک کنند تفکر جزیره‌ای را محدود کنند و تفکر یکپارچه را تشویق کنند تا به تصمیم‌گیری بهتر بیانجامد. (احمدی، ۱۳۹۵)</p> <p>رابط پذیري: اطلاعات ربط پذیر هستند. حسابداری مدیریت، اطلاعات ربط پذیر را در صورت نیاز در دسترس تصمیم‌گیران قرار می‌دهد. اصول رهنمودی برای شناسایی اطلاعات گذشته، حال و آینده، شامل داده‌های مالی و غیر مالی از منابع بیرونی و درونی فراهم می‌کند. این داده‌ها شامل داده‌های اجتماعی، زیست محیطی و اقتصادی می‌شود. (احمدی، ۱۳۹۵)</p> <p>ارزش: تاثیر بر ارزش تحلیل می‌شود. حسابداری مدیریت، راهبرد سازمان را با مدل تجاری مرتبط می‌سازد. این اصل به سازمان‌ها کمک می‌کند تا سناریوهای متفاوت را شبیه‌سازی کنند و تاثیر آنها بر ایجاد و حفظ ارزش را درک کنند. (احمدی، ۱۳۹۵)</p> <p>اعتماد: مباشرت، اعتماد را می‌سازد. پاسخ‌گویی و مذاقه، فرایند تصمیم‌گیری را عینی‌تر می‌سازد. موازنه منافع تجاری کوتاه مدت در برابر ارزش بلند مدت برای ذینفعان، اعتبار و اعتماد را بهبود می‌سازد. (احمدی، ۱۳۹۵)</p>			

۳- روش شناسی تحقیق

این پژوهش از نوع علی مقایسه‌ای است که به دنبال بررسی تاثیر علت و معلولی میان متغیرها است. همچنین این پژوهش از نظر نوع نتایج پژوهش، کاربردی؛ و به دلیل بررسی اثر متغیرها با استفاده از مدل معادلات ساختاری به روش حداقل مربعات جزئی از نوع همبستگی است. جامعه آماری شامل شرکت‌های تولیدی بزرگ بورسی و غیر بورسی در سال ۱۴۰۰ می‌باشد. که پرسشنامه پژوهش در اختیار بخش مالی شرکت‌ها قرار می‌گیرد و براساس تعداد پرسشنامه‌های برگشتی حجم نمونه مشخص می‌گردد. که با پیگیری‌های محققین تعداد ۹۱ پرسش نامه تکمیل و عودت داده شدند. که آمار توصیفی مشارکت کنندگان در این پژوهش به شرح جدول (۲) ارائه می‌گردد.

نحوه اندازه‌گیری متغیرها: نحوه اندازه‌گیری متغیرهای پژوهش به شرح ذیل است:

الف) متغیر تعدیل‌گر: فرهنگ سازمانی که از طریق پرسشنامه دنیسون (۲۰۰۰) بررسی می‌شود که دارای ۴ بعد که هر کدام دارای ۳ شاخص و برای هر شاخص ۳ سوال مطرح می‌شود.

ابعاد مدل دنیسون (۲۰۰۰) عبارتند از:

- ۱) بعد درگیر شدن در کار: شامل ۳ شاخص تیم سازی، توسعه قابلیت‌ها و توانمندسازی.
- ۲) بعد سازگاری: شامل ۳ شاخص ارزش‌های بنیادی، توافق و هماهنگی و پیوستگی.
- ۳) بعد انطباق‌پذیری و یکپارچگی: شامل ۳ شاخص ایجاد تغییر، مشتری‌گرایی و یادگیری سازمانی.
- ۴) بعد ماموریت: شامل ۳ شاخص چشم انداز، اهداف و مقاصد و هدف و جهت‌گیری استراتژیک.

هر سؤال دارای پنج گزینه است و طریقه نمره‌گذاری این پرسشنامه براساس طیف لیکرت است که گزینه‌های آن از کاملاً مخالفم = ۱ تا کاملاً موافقم = ۵ رتبه‌بندی

شده‌اند؛ به طوری که نمره ۱ نشان‌دهنده کمترین و نمره ۵ بازگو کننده بیشترین میزان فرهنگ سازمانی در سازمان است.

(ب) متغیر مستقل: تکنیک‌های حسابداری مدیریت: تکنیک‌های حسابداری مدیریت به تفکیک هر حوزه براساس پرسشنامه نارتی و همکاران (۲۰۲۱)، شامل ۶ سر فصل موضوعی و ۱۷ سوال است که به شرح زیر تعیین می‌گردند:

(۱) دگرگونی و مدیریت هزینه: رویه‌ای جهت شناسایی و کاهش پایدار اتلاف منابع در سراسر سازمان است که منجر به آزادسازی منابع جهت حفظ و ایجاد ارزش برای ذینفان می‌گردد. پرسشنامه شامل طرح ۴ سوال برای سنجش این حوزه از تکنیک‌های حسابداری مدیریت است.

(۲) راهبرد های مالی: وجود راهبرد مالی و نظارت بر آن در سازمان موجب می‌گردد تخصیص بهینه منابع کمیاب سرمایه در شرایط رقابتی بازار جهت دستیابی به اهداف از پیش تعیین شده صورت پذیرد. پرسشنامه شامل طرح ۳ سوال برای سنجش این حوزه از تکنیک‌های حسابداری مدیریت است.

(۳) ارزیابی سرمایه‌گذاری: ارزیابی سرمایه‌گذاری به منظور پذیرش و یا رد یک سرمایه‌گذاری خاص بر مبنای بررسی همسویی آن با راهبردها، توانایی‌ها، و اولویت‌های سازمانی صورت می‌پذیرد به طوری که بازده مورد قبول آن غالب بر ریسک‌های غیرقابل پذیرش باشد. پرسشنامه شامل طرح ۳ سوال برای سنجش این حوزه از تکنیک‌های حسابداری مدیریت است.

(۴) مدیریت و کنترل بودجه: سیستم کنترل پیشگیرانه مقایسه عملکرد با اهداف از پیش تعیین شده در تمامی سطوح سازمان، شامل پروژه‌ها، افراد، فعالیت‌ها، فرایندها، حجم فروش و درآمدها، کمیت منابع، هزینه‌های عملیاتی و سایر هزینه‌ها، دارایی‌ها و بدهی‌ها و جریان‌های نقدی در

کنار معیارهای غیرمالی است. پرسشنامه شامل طرح ۳ سوال برای سنجش این حوزه از تکنیک‌های حسابداری مدیریت است.

(۵) تصمیم‌های قیمت‌گذاری، تخفیف‌ها و محصولات: تصمیم‌گیری در مورد اینکه چه چیزی تولیدو چه خدمتی ارائه گردد و تعیین ساختار قیمت فروش و تخفیفات اعطایی بابت محصولات و خدمات است. پرسشنامه شامل طرح ۳ سوال برای سنجش این حوزه از تکنیک‌های حسابداری مدیریت است.

(۶) خزانه‌داری و مدیریت نقدینگی: در خصوص تأمین منابع نقد از درون و بیرون سازمان، مدیریت ریسک نوسان های نرخ ارز و نرخ بهره، اخذ تسهیلات بانکی، و مدیریت نقدینگی است. پرسشنامه شامل طرح ۳ سوال برای سنجش این حوزه از تکنیک‌های حسابداری مدیریت است. هر سؤال دارای ۴ گزینه است و طریقه نمره گذاری این پرسشنامه براساس طیف لیکرت چهاردرجه‌ای است که گزینه‌های آن از کاملاً بلی = ۴؛ تا اندازه‌ای = ۳؛ خیر لازم نمیدانم = ۲ و خیر لازم می دانم ولی ممکن نیست = ۱ رتبه‌بندی شده‌اند.

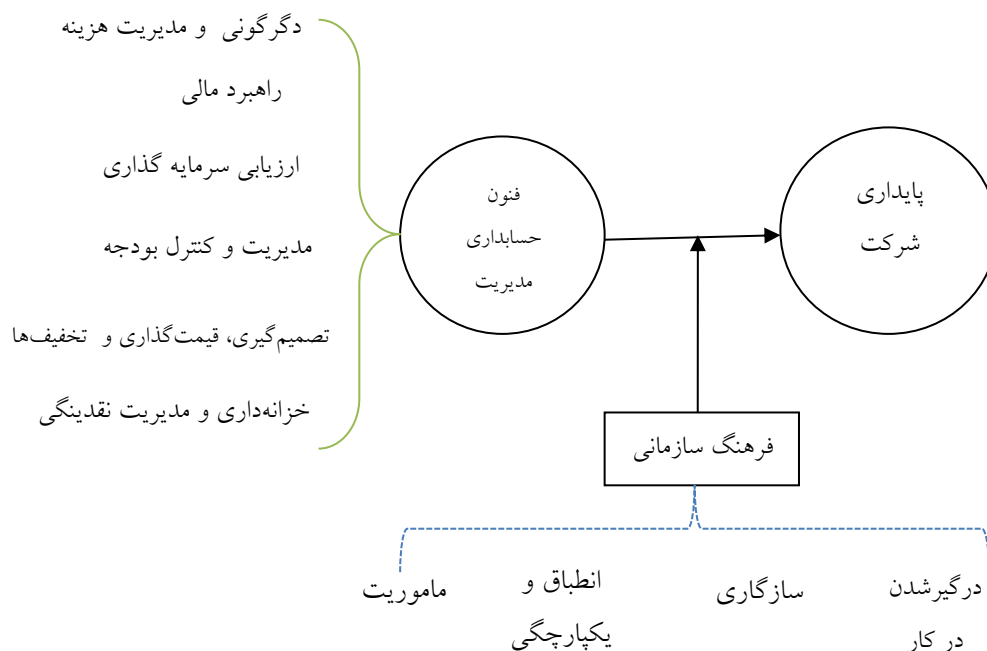
(ج) متغیر وابسته: پایداری شرکتی: یعنی برآورده شدن نیازهای مستقیم سازمان و نیازهای غیرمستقیم ذینفعان بدون به خطر انداختن توانایی برآوردن نیازهای آتی آنها. به عبارتی حوزه‌های مهم پایداری مربوط به مشتریان و موقعیت بازار، تخصیص منابع، مدیریت ریسک و عملکرد مالی است. برای اندازه‌گیری متغیر از طریق پرسشنامه نارتی و همکاران (۲۰۲۱)؛ در قالب طرح ۶ سوال مورد بررسی قرار خواهد گرفت. هر سؤال دارای ۴ گزینه است و طریقه نمره‌گذاری براساس طیف لیکرت است که گزینه‌های آن از کاملاً بلی = ۴؛ تا اندازه‌ای = ۳؛ خیر لازم نمی دانم = ۲ و خیر لازم می دانم ولی ممکن نیست = ۱ رتبه‌بندی شده‌اند. در شکل (۱) مدل مفهومی پژوهش ارائه می‌گردد:

جدول ۲- آمار توصیفی مشارکت کنندگان پژوهش

متغیر	متغیر فرعی	تعداد	درصد
واحد حسابداری مدیریت	دارای واحد حسابداری مدیریت	۳۴	٪۳۷
	فاقد واحد حسابداری مدیریت	۵۷	٪۶۳

متغیر	متغیر فرعی	تعداد	درصد
سمت شخص تکمیل‌کننده اطلاعات	مدیر مالی	۲۷	۳۰٪
	حسابدار	۴۸	۵۳٪
	مدیر بخش حسابداری مدیریت	۱۲	۱۳٪
	سایر	۶	۵٪
وضعیت شرکت	پذیرفته شده در بورس	۵۳	۵۸٪
	پذیرفته شده در فرابورس	۱۳	۱۵٪
	سهامی خاص یا تضامنی	۲۵	۲۷٪
جنسیت	مرد	۷۷	۸۵٪
	زن	۱۴	۱۵٪

منبع: یافته‌های پژوهشگر

شکل ۱- مدل مفهومی پژوهش

۴- تجزیه و تحلیل آماری

پس از جمع‌آوری داده‌ها بایستی این داده‌ها به اطلاعات قابل فهم تبدیل شده و مورد تجزیه و تحلیل قرار گیرند. در این پژوهش، برای برآزش مدل مفهومی پژوهش و بررسی معنی‌داری ضرایب مسیر و فرضیه‌ها، از روش تحلیل مسیر و معادلات ساختاری به کمک نرم‌افزار Smart-PLS استفاده می‌شود، و آزمون‌های پایایی ترکیبی، تحلیل عاملی، آزمون روایی همگرا، روایی واگرا و آزمون بوت استرپینگ انجام شد.

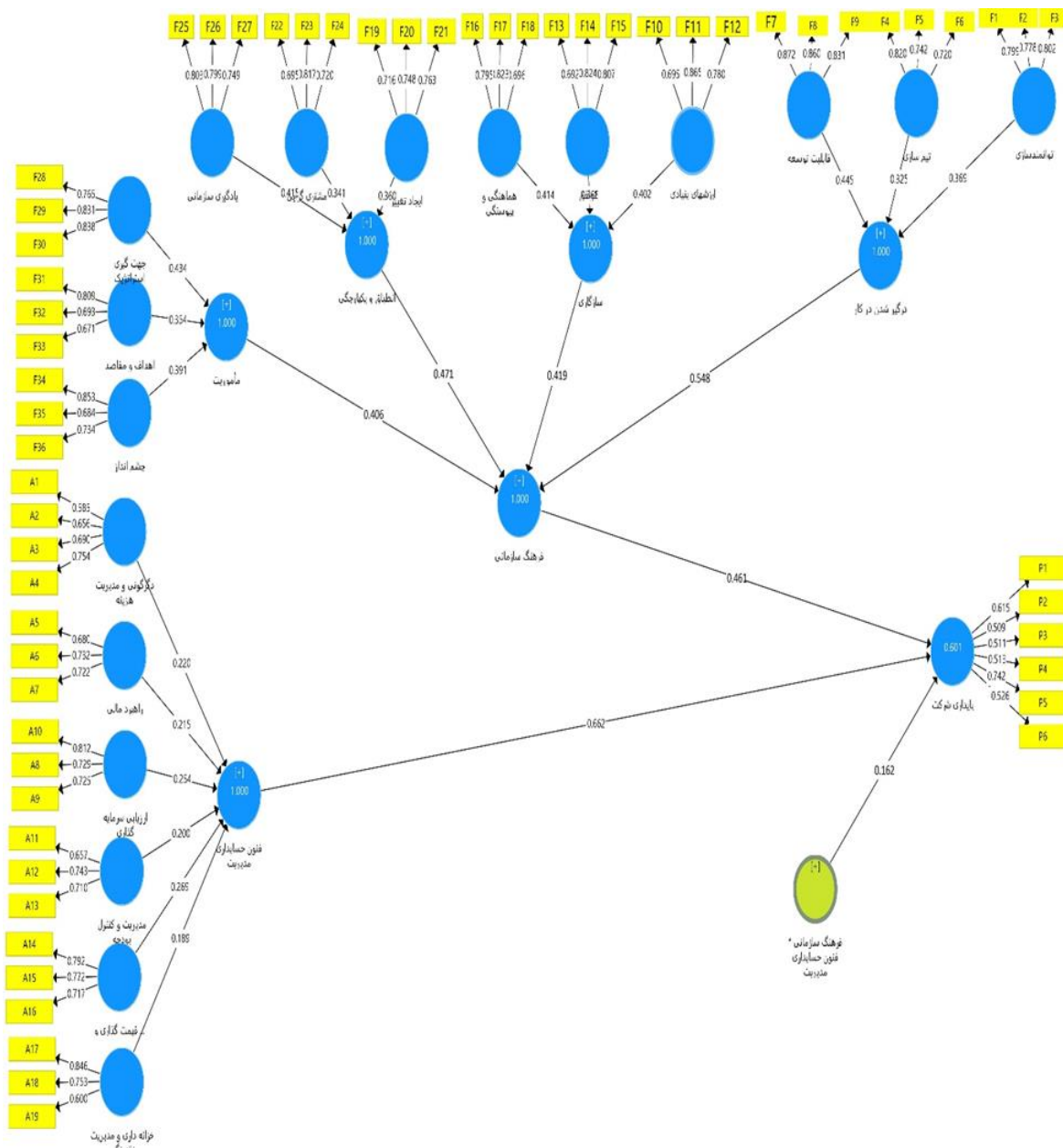
قبل از انجام تحلیل عاملی تأییدی و برآزش مدل با استفاده از آزمون‌های بارتلت و KMO؛ کفایت نمونه‌گیری و توانایی ارزیابی تحلیل عاملی برای سنجش متغیرها مورد ارزیابی قرار گرفت. نتایج جدول (۳) نشان می‌دهد که مقدار آماره KMO برابر با ۰/۷۱۸ بدست آمده است که بیشتر از ۰/۷ بوده و نشان می‌دهد که حجم نمونه به منظور تحلیل عاملی مناسب است. سطح معناداری برای آزمون بارتلت کمتر از ۰/۰۵ بدست آمده است که نشان می‌دهد مدل دارای همسانی واریانس نبوده و می‌توان از روش حداقل مربعات جزئی استفاده کرد.

جدول ۳- نتایج آزمون KMO و بارتلت

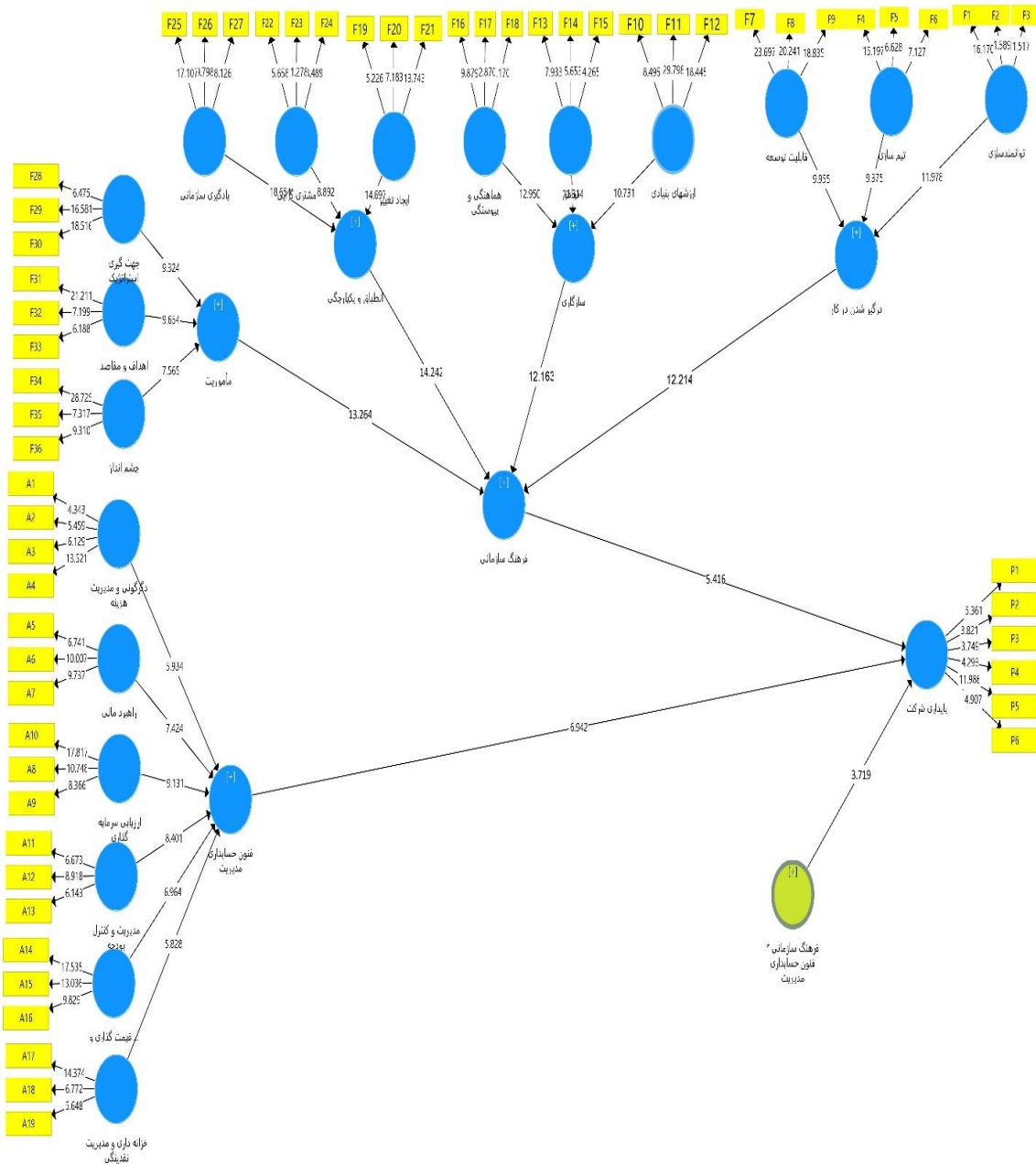
آزمون KMO		۰/۷۱۸
آزمون بارتلت	آماره خی دو	۳۶۲۴/۴۱۵
	درجه آزادی	۱۸۳۰
	سطح معناداری	۰/۰۰۰

آزمون قرار گیرند. لذا جهت بررسی برازش مدل می‌بایست ابتدا آزمون‌های بار عاملی؛ پایایی سازه، روایی همگرا و روایی واگرا انجام شود. سپس آزمون‌های مدل ساختاری شامل ضریب معناداری، معیار R^2 و معیار Q^2 انجام شود و در پایان آزمون‌های مدل کلی پژوهش و مدل اندازه‌گیری و ضرایب مسیر تعیین شوند.

در روش حداقل مربعات جزئی، ابتدا باید برازش مدل مورد بررسی قرار گرفته و در صورت تأیید، فرضیه مورد

شکل ۲- مدل بیرونی حداقل مربعات جزئی (مدل اندازه‌گیری)

شکل ۳- آماره t-Value مدل کلی پژوهش (روش بوت استراپینگ)

• پایایی مدل
 به منظور بررسی پایایی سازه از دو شاخص ضریب آلفای کرونباخ و پایایی ترکیبی (CR) استفاده شده است. ضریب آلفای کرونباخ سازگاری درونی و پایایی ابزارهای اندازه‌گیری متغیرهای پژوهش را نشان می‌دهد. برتری پایایی ترکیبی نسبت به آلفای کرونباخ در این است که پایایی سازه‌ها نه به صورت مطلق بلکه با توجه به همبستگی سازه‌هایشان با یکدیگر محاسبه می‌گردد. در

• روایی تأییدی
 به منظور بررسی روایی تأییدی از بار عاملی استفاده شده است، بارهای عاملی بزرگتر از ۰/۵ مورد تأیید می‌باشد. در شکل‌های (۲) و (۳) نشان داده شده است. همچنین برای همه گویه‌های مرتبط با مولفه‌های تشکیل دهنده هر متغیر مقدار آماره T بیشتر از مقدار ۱/۹۶ است. در مجموع، مقادیر بارهای عاملی و T بر وجود روایی سازه‌های پژوهش دلالت دارد.

صورتی که مقدار پایایی ترکیبی برای هر سازه بالای ۰/۷ شود، نشان از پایایی درونی مناسب برای مدل‌های اندازه‌گیری دارد. مطابق با جدول (۴) نتایج آزمون آلفای کرونباخ و پایایی ترکیبی برای همه سازه‌ها بالاتر از ۰/۷ است که نشان می‌دهد پایایی متغیرها و ابعاد پرسشنامه پژوهش، مورد تأیید است.

• روایی همگرا

معیار دیگر برای بررسی برازش مدل‌های اندازه‌گیری، روایی همگرا است که به بررسی میزان همبستگی هر سازه با سؤالات (شاخص‌ها) خود می‌پردازد که هرچه این همبستگی بیشتر باشد، برازش نیز بیشتر است. فورنل و لارکر (۱۹۸۱) معیار میانگین واریانس استخراج شده (AVE) را برای سنجش روایی همگرا معرفی کرده و اظهار داشتند که مقدار عدد بحرانی ۰/۵ می‌باشد (داوری و رضازاده، ۱۳۹۲). در جدول (۴) مقدار این ضریب برای هر یک از سازه‌ها ارائه شده است، که میزان AVE برای همه سازه‌ها بیش از ۰/۵ است، لذا سازه‌ها دارای روایی همگرا می‌باشند.

• روایی واگرا

برای بررسی میزان رابطه سازه با شاخص‌هایش در مقایسه رابطه آن سازه با سایر سازه‌ها، روایی واگرا نام دارد که باید آزمون ماتریس فورنل- لارکر انجام گیرد؛ روایی واگرا وقتی در سطح قابل قبول است که میزان AVE برای هر سازه بیشتر از واریانس اشتراکی آن سازه و سازه‌های دیگر (مربع مقدار ضرایب همبستگی بین سازه‌ها) در مدل باشد. این مدل در صورتی روایی واگرای قابل قبولی دارد که اعداد مندرج در قطر اصلی از مقادیر زیرین خود بیشتر باشند (داوری و رضازاده، ۱۳۹۲). نتایج روایی واگرا در جدول (۵) ارائه شده است؛ از آنجا که اعداد مندرج در قطر اصلی از مقادیر زیرین خود بیشتر هستند، در نتیجه روایی واگرا سازه‌ها مورد تأیید است.

۴- یافته‌های پژوهش

۴-۱- مدل معادلات ساختاری

معیار R^2 برای متصل کردن بخش اندازه‌گیری و بخش ساختاری مدلسازی معادلات ساختاری بکار می‌رود و نشان از تأثیری دارد که یک متغیر برون‌زا بر یک متغیر درون‌زا می‌گذارد. نکته ضروری در اینجا این است که R^2 تنها برای سازه‌های درون‌زا (وابسته) مدل محاسبه می‌گردد. هر چه قدر مقدار R^2 مربوط به سازه‌های درون‌زا یک مدل بیشتر باشد نشان از برازش بهتر مدل است. چین (۱۹۹۸) سه مقدار ۰/۱۹، ۰/۳۳ و ۰/۶۷ را به عنوان ضعیف، متوسط، قوی بودن مدل را تعیین می‌کند (داوری و رضازاده، ۱۳۹۲). مقدار R^2 برای سازه ۰/۳۹۸ بدست آمده است. در نتیجه، مناسب بودن برازش مدل ساختاری مورد تأیید قرار می‌گیرد. خلاصه نتایج در جدول (۶) ارائه شده است.

معیار Q^2 قدرت پیش بینی مدل را مشخص می‌کند. در صورتی که مقدار Q^2 در مورد یک سازه درون‌زا ۰/۰۲، ۰/۱۵ یا ۰/۳۵ را کسب نماید، به ترتیب نشان از قدرت پیش‌بینی ضعیف، متوسط و قوی سازه مربوط به آن را دارد. به منظور محاسبه Q^2 از فرمول رو به رو استفاده می‌شود:

$$Q^2 = 1 - \frac{SSE}{SSO}$$

مطابق با یافته‌های جدول (۷)، مقدار Q^2 تمامی عامل‌ها بالاتر از متوسط می‌باشد.

برای بررسی برازش مدل کلی از معیار GOF به کار می‌رود. این معیار مربوط به بخش کلی مدل‌های معادلات ساختاری است. بدین معنی که این معیار، محقق می‌تواند پس از بررسی برازش بخش اندازه‌گیری و بخش ساختاری مدل کلی پژوهش خود برازش بخش کلی را نیز کنترل نماید. معیار GOF توسط تیننهاس و همکاران (۲۰۰۴) ابداع گردید و طبق فرمول زیر محاسبه می‌گردد:

$$GOF = \sqrt{AVE (Communalities) \times R^2}$$

وتزلس و همکاران (۲۰۰۹) سه مقدار ۰/۰۱، ۰/۲۵ و ۰/۳۶ را به عنوان مقادیر ضعیف، متوسط و قوی برای GOF معرفی نمودند.

$$GOF = \sqrt{0.306 \times 0.458} = \sqrt{0.140} = 0.374$$

با توجه به اینکه مقدار GOF بدست آمده برابر با ۰/۳۷۴ است و بیشتر از ۰/۳۶ است. می‌توان گفت که مدل از برازش مناسبی برخوردار است.

جدول ۴- بررسی روایی همگرا و پایایی سازه‌های مدل

سازه	آلفای کرونباخ	CR	AVE
ارزش‌های بنیادی	۰/۷۸۱	۰/۷۹۰	۰/۵۲۸
ارزیابی سرمایه‌گذاری	۰/۷۲۴	۰/۷۲۶	۰/۵۵۹
انطباق و یکپارچگی	۰/۸۵۰	۰/۸۵۱	۰/۵۹۲
اهداف و مقاصد	۰/۷۶۰	۰/۷۶۱	۰/۵۰۶
ایجاد تغییر	۰/۷۹۶	۰/۷۹۲	۰/۵۲۸
توافق	۰/۷۶۶	۰/۷۶۸	۰/۵۰۲
توانمندسازی	۰/۷۰۵	۰/۷۰۴	۰/۵۴۳
تیم سازی	۰/۷۳۹	۰/۷۴۲	۰/۵۷۷
جهت‌گیری استراتژیک	۰/۷۴۴	۰/۷۴۵	۰/۵۹۷
خزانه‌داری و مدیریت نقدینگی	۰/۷۷۳	۰/۷۸۹	۰/۵۲۶
درگیر شدن در کار	۰/۸۷۲	۰/۸۷۳	۰/۵۳۷
دگرگونی و مدیریت هزینه	۰/۷۹۹	۰/۸۰۰	۰/۵۷۶
راهبرد مالی	۰/۷۱۷	۰/۷۰۶	۰/۵۵۷
سازگاری	۰/۸۳۳	۰/۸۳۴	۰/۵۶۰
فرهنگ سازمانی	۰/۹۴۸	۰/۹۴۹	۰/۶۴۵
قابلیت توسعه	۰/۸۱۵	۰/۸۱۵	۰/۵۹۶
تصمیم‌گیری قیمت‌گذاری و تخمین	۰/۷۳۵	۰/۷۳۴	۰/۵۶۷
مأموریت	۰/۸۲۰	۰/۸۲۷	۰/۵۵۳
مدیریت و کنترل بودجه	۰/۷۸۹	۰/۷۸۹	۰/۵۴۲
مشتری‌گرایی	۰/۷۹۹	۰/۷۹۸	۰/۵۳۴
هماهنگی و پیوستگی	۰/۷۶۰	۰/۷۶۴	۰/۵۹۸
چشم‌انداز	۰/۷۳۵	۰/۷۴۵	۰/۵۸۴
یادگیری سازمانی	۰/۷۸۶	۰/۷۸۶	۰/۵۲۲
فنون حسابداری مدیریت	۰/۸۵۸	۰/۸۵۷	۰/۵۴۵
پایداری شرکت	۰/۷۹۳	۰/۷۸۸	۰/۵۹۸

منبع: یافته‌های پژوهشگر

جدول ۵- روایی واگرا سازه با روش فورنل - لارکر

سازه	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵	۱۶	۱۷	۱۸	۱۹	۲۰	۲۱	۲۲	۲۳	۲۴	۲۵	۲۶	۲۷	۲۸	۲۹	۳۰	
ارزش‌های بنیادی	۰/۸۸۷																														

سازه	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵	۱۶	۱۷	۱۸	۱۹	۲۰	۲۱
۱	دگرگونی و مدیریت هزینه	راهنمای مالی	سازگاری	فرهنگ سازمانی	قابلیت توسعه	قیمت گذاری و	مأموریت	مدیریت و کنترل بودجه	مشتری گرایی	همراهی و پیوستگی
۲	۰/۵۲۵	۰/۴۶۵	۰/۴۱۱	۰/۶۸۸	۰/۶۰۱	۰/۵۴۱	۰/۶۸۴	۰/۴۲۶	۰/۶۸۴	۰/۵۳۰
۳	۰/۶۲۴	۰/۶۷۶	۰/۳۸۷	۰/۴۸۷	۰/۴۲۹	۰/۵۱۱	۰/۴۷۶	۰/۵۲۳	۰/۵۱۸	۰/۲۸۷
۴	۰/۴۶۵	۰/۳۹۶	۰/۴۴۷	۰/۶۵۹	۰/۶۹۵	۰/۵۴۶	۰/۶۱۶	۰/۳۶۷	۰/۴۸۶	۰/۶۴۴
۵	۰/۶۷۲	۰/۶۱۸	۰/۶۵۹	۰/۵۰۷	۰/۶۸۸	۰/۶۶۱	۰/۴۹۸	۰/۴۷۰	۰/۶۶۲	۰/۶۷۳
۶	۰/۴۷۷	۰/۴۷۶	۰/۶۹۱	۰/۵۴۹	۰/۶۸۰	۰/۵۳۳	۰/۵۱۷	۰/۳۸۴	۰/۴۱۵	۰/۵۳۴
۷	۰/۱۱۵	۰/۱۹۰	۰/۵۷۵	۰/۶۵۳	۰/۶۱۳	۰/۲۷۱	۰/۶۷۹	۰/۳۷۰	۰/۶۷۰	۰/۶۵۶
۸	۰/۶۰۲	۰/۶۴۶	۰/۶۲۷	۰/۵۹۶	۰/۵۰۴	۰/۴۴۳	۰/۵۰۳	۰/۴۵۳	۰/۶۵۵	۰/۵۱۲
۹	۰/۶۳۱	۰/۵۴۳	۰/۶۵۲	۰/۵۸۲	۰/۶۴۸	۰/۵۴۲	۰/۶۴۸	۰/۳۱۰	۰/۶۰۴	۰/۵۱۳
۱۰	۰/۳۸۱	۰/۴۶۱	۰/۶۸۵	۰/۶۱۵	۰/۶۹۱	۰/۳۶۶	۰/۵۹۵	۰/۳۶۵	۰/۶۲۸	۰/۶۵۵
۱۱	۰/۵۳۹	۰/۱۹۶	۰/۰۸۰	۰/۱۱۱	۰/۳۶۳	۰/۶۱۲	۰/۲۰۴	۰/۶۱۸	۰/۳۲۶	۰/۰۸۴
۱۲	۰/۶۳۵	۰/۵۵۱	۰/۶۷۸	۰/۵۲۰	۰/۵۶۳	۰/۵۷۹	۰/۶۹۱	۰/۳۶۲	۰/۵۱۹	۰/۵۷۰
۱۳	۰/۷۵۹	۰/۶۲۲	۰/۳۵۰	۰/۵۲۸	۰/۵۲۵	۰/۶۶۸	۰/۵۰۴	۰/۶۲۰	۰/۴۵۰	۰/۳۱۸
۱۴		۰/۷۴۶	۰/۳۶۶	۰/۵۳۷	۰/۴۳۱	۰/۶۹۸	۰/۶۹۹	۰/۵۸۵	۰/۳۲۲	۰/۳۴۹
۱۵			۰/۷۴۸	۰/۵۸۴	۰/۶۵۱	۰/۴۱۳	۰/۶۲۷	۰/۳۵۲	۰/۶۶۴	۰/۴۷۶
۱۶				۰/۸۰۳	۰/۵۶۷	۰/۵۵۹	۰/۵۷۴	۰/۳۸۲	۰/۵۰۵	۰/۵۰۸
۱۷					۰/۷۷۲	۰/۶۳۱	۰/۴۵۱	۰/۵۲۶	۰/۶۵۵	۰/۳۶۶
۱۸						۰/۷۵۳	۰/۵۳۴	۰/۴۳۹	۰/۴۸۰	۰/۳۷۱
۱۹							۰/۷۴۴	۰/۶۲۶	۰/۳۵۵	۰/۵۵۴
۲۰								۰/۳۲۶	۰/۵۲۶	۰/۶۵۲
۲۱									۰/۳۳۱	۰/۴۵۲
۲۲										۰/۷۷۳
۲۳										
۲۴										
۲۵										

سازه	۲۲	۲۳	۲۴	۲۵
۱	۰/۱۶۱	۰/۱۷۸۵	۰/۵۰۴	۰/۴۳۵
۲	۰/۶۶۱	۰/۴۶۶	۰/۴۳۲	۰/۸۷۷
۳	۰/۵۷۷	۰/۶۷۸	۰/۴۶۱	۰/۶۶۸
۴	۰/۶۱۶	۰/۶۷۹	۰/۱۷۳	۰/۵۱۰
۵	۰/۵۷۲	۰/۵۱۴	۰/۵۱۵	۰/۶۸۲
۶	۰/۶۸۵	۰/۵۴۲	۰/۴۸۵	۰/۶۵۶
۷	۰/۶۸۸	۰/۵۷۲	۰/۲۶۴	۰/۳۶۶
۸	۰/۳۴۱	۰/۱۰۶	۰/۵۳۴	۰/۶۸۴
۹	۰/۴۸۱	۰/۵۷۶	۰/۵۳۲	۰/۶۳۴
۱۰	۰/۵۴۴	۰/۵۱۵	۰/۵۰۱	۰/۶۱۵
۱۱	۰/۴۸۱	۰/۵۷۶	۰/۵۳۲	۰/۶۳۴
۱۲	۰/۴۳۱	۰/۵۱۵	۰/۵۰۱	۰/۶۱۵
۱۳	۰/۵۴۴	۰/۵۱۵	۰/۵۰۱	۰/۶۱۵
۱۴	۰/۴۳۱	۰/۵۱۵	۰/۵۰۱	۰/۶۱۵
۱۵	۰/۵۴۴	۰/۵۱۵	۰/۵۰۱	۰/۶۱۵
۱۶	۰/۴۳۱	۰/۵۱۵	۰/۵۰۱	۰/۶۱۵
۱۷	۰/۵۴۴	۰/۵۱۵	۰/۵۰۱	۰/۶۱۵
۱۸	۰/۴۳۱	۰/۵۱۵	۰/۵۰۱	۰/۶۱۵
۱۹	۰/۵۴۴	۰/۵۱۵	۰/۵۰۱	۰/۶۱۵
۲۰	۰/۴۳۱	۰/۵۱۵	۰/۵۰۱	۰/۶۱۵
۲۱	۰/۵۴۴	۰/۵۱۵	۰/۵۰۱	۰/۶۱۵
۲۲	۰/۴۳۱	۰/۵۱۵	۰/۵۰۱	۰/۶۱۵
۲۳	۰/۵۴۴	۰/۵۱۵	۰/۵۰۱	۰/۶۱۵
۲۴	۰/۴۳۱	۰/۵۱۵	۰/۵۰۱	۰/۶۱۵
۲۵	۰/۵۴۴	۰/۵۱۵	۰/۵۰۱	۰/۶۱۵

جدول ۶- مقدار R^2 متغیرهای وابسته

متغیر وابسته	R^2	R^2 تعدیل شده
انطباق و یکپارچگی	۰/۶۲۴	۰/۶۲۵
درگیر شدن در کار	۰/۴۱۵	۰/۴۱۵
سازگاری	۰/۶۶۴	۰/۶۶۵
مأموریت	۰/۵۱۴	۰/۵۱۵
فرهنگ سازمانی	۰/۴۳۴	۰/۵۳۵
فنون حسابداری مدیریت	۰/۳۳۱	۰/۳۵۴
پایداری شرکت	۰/۲۲۵	۰/۲۲۹
میانگین	۰/۴۵۸	۰/۴۷۷

منبع: یافته‌های پژوهشگر

جدول ۷- معیار Q^2

سازه	SSO	SSE	Q2
انطباق و یکپارچگی	۸۱۶	۶۲۱/۳۶۱	۰/۲۳۸
درگیر شدن در کار	۸۱۶	۵۹۸/۶۴۶	۰/۲۶۶
سازگاری	۸۱۶	۳۸۴/۴۹۵	۰/۵۲۹
فرهنگ سازمانی	۳۲۱۵	۲۴۱۳/۲۴۵	۰/۲۳۲
فنون حسابداری مدیریت	۱۷۲۹	۱۳۵۴/۸۱۷	۰/۲۵۰
مأموریت	۸۱۶	۵۵۴/۳۴۱	۰/۳۲۱
میانگین			۰/۳۰۶

منبع: یافته‌های پژوهشگر

۴-۲- آزمون فرضیه‌های پژوهش

رابطه متغیرهای مورد بررسی در هر یک از فرضیه‌های پژوهش براساس یک ساختار علی با تکنیک حداقل مربعات جزئی PLS آزمون شده است. مدل کلی پژوهش که در شکل (۲) نشان داده شده است، مبین مدل اندازه‌گیری (رابطه هریک از متغیرهای قابل مشاهده با متغیر پنهان) و مدل مسیر (روابط متغیرهای پنهان با یکدیگر) پژوهش است. به علاوه، برای سنجش معناداری روابط نیز آماره t با تکنیک بوت استرپینگ محاسبه شده؛ که در شکل (۳) ارائه شده است. نتایج آزمون فرضیه‌ها به شرح ذیل ارائه می‌گردد.

فرضیه اول: فنون حسابداری مدیریت بر پایداری شرکت تأثیر دارد.

مقدار آماره t در جدول (۸) برابر با ۶/۹۴۲ است که بزرگتر از ۱/۹۶ بوده و همچنین ضریب مسیر برابر با ۰/۶۶۲ است که نشان می‌دهند در سطح اطمینان ۹۵ درصد فنون حسابداری مدیریت بر پایداری شرکت تأثیر مثبت و معناداری دارد، بنابراین فرضیه اول پژوهش تأیید می‌شود.

فرضیه دوم: فرهنگ سازمانی بر پایداری شرکت تأثیر

دارد.

مقدار آماره t بدست آمده در جدول (۹) برابر با ۵/۴۱۶ است که نشان می‌دهد که فرهنگ سازمانی بر پایداری شرکت تأثیر معناداری دارد. ضریب مسیر برابر با ۰/۴۶۱ است که نشان می‌دهد در سطح اطمینان ۹۵ درصد فرهنگ سازمانی بر پایداری شرکت تأثیر مثبت و معناداری دارد، بنابراین فرضیه دوم تحقیق تأیید می‌شود.

فرضیه سوم: فرهنگ سازمانی تأثیر فنون حسابداری

مدیریت بر پایداری شرکت را تعدیل می‌کند.

مقدار آماره t بدست آمده در جدول (۱۰) برابر با ۳/۷۱۹ که بزرگتر از ۱/۹۶ بوده و نشان می‌دهد که تأثیر فرهنگ سازمانی بر رابطه بین فنون حسابداری مدیریت و پایداری شرکت معنادار است. ضریب مسیر برابر با ۰/۱۶۲ است که نشان می‌دهد در سطح اطمینان ۹۵ درصد فرهنگ سازمانی تأثیر مثبت فنون حسابداری بر پایداری شرکت را تقویت می‌کند، بنابراین فرضیه سوم تحقیق تأیید می‌شود.

جدول ۸- نتایج آزمون فرضیه اول

فرضیه	ضریب مسیر	آماره t	سطح معناداری
فنون حسابداری مدیریت بر پایداری شرکت تأثیر دارد.	۰/۶۶۲	۶/۹۴۲	۰/۰۰۰

منبع: یافته‌های پژوهشگر

جدول ۹- نتایج آزمون فرضیه دوم

فرضیه	ضریب مسیر	آماره t	سطح معناداری
فرهنگ سازمانی بر پایداری شرکت تأثیر دارد.	۰/۴۶۱	۵/۴۱۶	۰/۰۰۰

منبع: یافته‌های پژوهشگر

جدول ۱۰- نتایج آزمون فرضیه سوم

فرضیه	ضریب تأثیر	آماره t	سطح معناداری
فرهنگ سازمانی تأثیر فنون حسابداری مدیریت بر پایداری شرکت را تعدیل می‌کند.	۰/۱۶۲	۳/۷۱۹	۰/۰۰۰

منبع: یافته‌های پژوهشگر

۶- بحث و نتیجه‌گیری

در دنیای تجارت کنونی، شرایط رقابتی و پیچیده کسب و کار، تنوع محصول، ساختار پیچیده هزینه‌ها و همچنین مشتریان آگاه، موجب شده سازمان‌ها راهبرد های خود را

به منظور هماهنگی با بازار مورد بازبینی قرار دهند. در چنین شرایطی محیط تجاری حاکم بر سازمان‌ها ایستا نبوده و همواره در حال تغییر است، و در پی آن حسابداری مدیریت نیز جهت حفظ کارایی و اثر بخشی خود و در

فهرست منابع

- راستای مسئولیت خویش باید به طور پیوسته در حال تغییر باشد تا بتواند اطلاعات کمی و کیفی مفیدی را جهت تصمیم‌گیری مدیریت در سطوح راهبردی، فنی و عملیاتی تامین کند؛ لذا در عصر حاضر استفاده از فنون حسابداری مدیریت تنها یک توصیه نبوده و به عنوان ابزاری مدیریتی یک نیاز اساسی و ضروری به شمار می‌رود. از طرفی سازمان‌ها به طیف وسیعی از ذینفعان خود پاسخگو هستند، لذا بایستی ابعاد پایداری را در راهبردهای خود لحاظ کنند. لذا پیشنهاد می‌گردد که شرکتها از ویژگی‌های فرهنگ سازمانی غنی و منطبق با نیازهای روز سازمان برخوردار باشند، تا با ایجاد فرهنگ و کارگروهی، زمینه را برای تغییر و بکارگیری تکنیک‌های حسابداری مدیریت نوین متناسب با اهداف سازمانی در بازارهای رقابتی را فراهم آورند. یافته‌های پژوهش اولاً حاکی از تاثیر فنون حسابداری مدیریت بر پایداری شرکت است و از بین مولفه‌های ۶گانه مدل لیدوف مولفه تصمیمات قیمت، تخفیفات و تخمین‌ها محصولات، ارزیابی سرمایه‌گذاری بیشترین اثرگذاری را داشته‌اند؛ دوماً فرهنگ سازمانی بر پایداری شرکت تاثیر دارد به طوری که هر ۴ بعد فرهنگ سازمانی اثر معناداری بر پایداری عملکرد دارند که از این بین تاثیر درگیر شدن در کار و انطباق و یکپارچگی بیشتر از سایر ابعاد است. و ثالثاً فرهنگ سازمانی به عنوان متغیر تعدیل‌کننده تاثیر فنون حسابداری بر پایداری شرکت را به میزان ۱۶٪ درصد افزایش می‌دهد این بدان معناست که شرکتها با تقویت فرهنگ سازمانی در سایه بکارگیری تکنیک‌های حسابداری مدیریت می‌توانند عملکرد پایداری را داشته باشند که این نتایج این پژوهش هم راستا با نتایج حاجیها و خراط زاده (۱۳۹۳)؛ ملک حسینی و همکاران (۱۴۰۰)، نارتی و همکاران (۲۰۲۱) و لاپسلی و رکرس (۲۰۱۷) می‌باشد.
- ابراز جمع‌آوری داده‌های، پژوهش پرسش‌نامه است، که با توجه به عدم همکاری بخش حسابداری شرکتها تنها ۹۱ شرکت حاضر به مشارکت در این پژوهش شده‌اند، مهمترین محدودیت پژوهش است؛ لذا بایستی در تعمیم نتایج این پژوهش با دقت عمل نمود.
- * احمدی، شاهین، (۱۳۹۵). اصول جهانی حسابداری مدیریت، انتشارات انجمن حسابداران خبره ایران.
- * حاجیها، زهره؛ خراطزاده، محدثه، (۱۳۹۳). رابطه فرهنگ سازمانی و کاربرد نوآوری‌های حسابداری مدیریت در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران. فصلنامه علمی پژوهشی حسابداری مدیریت، سال هفتم، شماره بیستم، صص ۳۵-۴۸.
- * داوری، علی؛ رضازاده، آرش، (۱۳۹۲). مدلسازی معادلات ساختاری PLS، انتشارات جهاد دانشگاهی، چاپ یکم، ایران، تهران.
- * زمردیان، غلامرضا. (۱۳۹۳) مدیریت تحول، استراتژی‌ها و کاربرد الگوهای نوین. چاپ اول، تهران: انتشارات سازمان مدیریت صنعتی.
- * ملک حسینی، حمیدرضا؛ عربصالحی، مهدی؛ فروغی، داریوش؛ (۱۴۰۰). تاثیر فرهنگ سازمانی از طریق تکنیک‌های حسابداری مدیریت نوین بر عملکرد مالی در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، پژوهش‌های حسابداری مالی، سال سیزدهم، شماره دوم، پیاپی ۴۸. صص ۱۰۰-۷۹.
- * میرباقری رودباری، سیده آمنه؛ کردستانی، غلامرضا؛ (۱۴۰۰). وضعیت حسابداری مدیریت استراتژیک در ایران: رویکرد تکنیکی - مدیریتی، فصلنامه علمی پژوهشی دانش حسابداری و حسابرسی مدیریت، سال دهم، شماره ۴۰. صص ۸۷-۷۱.
- * ناصر ترابی، ارمغان، تالانه، عبدالرضا، منصوری، فردین، (۱۴۰۰). تدوین مدل بلوغ حسابداری مدیریت، نشریه علمی حسابداری مدیریت، سال چهاردهم، شماره ۴۵، صص ۹۵-۶۹.
- * Amabile, T. (1996). ssuming The Work Environment for creativity, Academy of Management Journal, Vol 39, No. 5, p1154-1184
- * CIMA. (2014). Global management accounting principle: Driving better business through improved performance. accessed 19 February 2019.
- * Denison, Daniel, (2000). Organizational Culture: Can it be a key lever for Driving

- Organizational change? International Institute for Management Development, Denison@imd. Chapter 2.
- * Drury, C. (2018). Management and cost accounting. (10th ed). Cengage learning
 - * Gichaaga.p. m & Aduda. j. o (2013), Kenya Unpublished MBA Thesis, University of Nairobi. Hendriksen, Eldon S., and Michael F. van Breda, Accounting Theory, 5th ed., Irwin Book Company, 1992.
 - * Johnson, M.M(2006). Finding creativity in a technical organization. Research Technology Management, 3(5), 9(11).
 - * Kanter, R.M (1998). When a thousand flowers bloom: Structural, collective and social conditions for innovation in organization. Research in Organizational Behavior, (10), 169-211.
 - * Khan, R, Ur Rehman, A, F, Afsheen. (2009). Transformational leadership and organizational innovation: Moderated by organizational size, Africa Journal of Business Management. 3(11), 678-684.
 - * Kuchta, D, & sukpen, J. (2011). The influence of culture on accounting systems. Journal of intercultural Management, 3, 57-75
 - * Lapsley, I, Rekers, J.V., (2017). The Relevance of Strategic Management Accounting to Popular Culture: The World Of West End Musicals. Manage. Account. Res. 35 (June), 47-55
 - * Lebedev, P. (2019a). Defining financial leadership: reflections on current conversations about a changing role of management accounting, IEDC Bled school of management, Slovenia
 - * Lebedev, P.(2019b). Three decades of management accounting in Russia: the evolution of understanding the concept of management accounting. Bled school of management, Slovenia.
 - * S. N. Nartey. H. M. Van der Poll, (2021), Innovative management accounting practices for sustainability of manufacturing small and medium enterprises. Environment, Development and Sustainability (2021) 23:18008-18039. <https://doi.org/10.1007/s10668-021-01425-w>.
 - * Morgan, K., Stickney, C. & Weil, R.L. (2010). Financial Accounting: Introduction to Concepts, Methods, and Uses. 10th edition, The Dryden Press.
 - * Neziraj, E. Q., & Shaqiri, A. B. (2018). The impact of information technology in decision-making process of companies in Kosovo. Informatol, 51(1-2), 13-23.

Investigating the effect of application management accounting techniques on firm sustainability with the moderating role of organizational culture based on Lebedov model

Maryam Azizpanah ¹

Ali Sayadi Somar ^{2*}

Mohammad Oshani ³

Abstract

The purpose of this study is to investigate the application of application management accounting techniques on firm sustainability with the moderating role of organizational culture. For this purpose, Denison model (2000) is used to measure organizational culture and Lebedov model (2019) is used for management accounting techniques. The instrument used in this study is a standard questionnaire that was given to the financial department of manufacturing companies listed on the Tehran Stock Exchange and OTC market in 1400, which after repeated follow-up 91 questionnaires were completed and provided to the group. Research was conducted. Data analysis and research hypotheses were performed using Smart PIs and Spss software. The results show that organizational culture has an impact of management accounting techniques (transformation and cost management, financial strategy, investment assessment, management and control, pricing decision, estimates and treasury management and liquidity management) on the company's sustainability by 16% amplifies.

Keywords: Organizational culture, Management accounting techniques, firm sustainability

¹ MSc. Student, Department of Accounting and Management, Bakhtar Higher School, Ilam, Iran
maryazizpanah3394@gmail.com

² Assistant Prof of Accounting, Department of Accounting and Management, Bakhtar Higher School, Ilam, Iran.
(Corresponding Author) :Ali69.ilam.ac @gmail.com

³ Assistant Prof of Economics., Department of Accounting and Management, Bakhtar Higher School, Ilam, Iran.
Oshani.ff@gmail.com